

УДК 398.21

МАТЕРИНСЬКИЙ МЕМОРАТ ЯК ТЕМАТИЧНИЙ РІЗНОВИД НЕКАЗКОВОЇ ПРОЗИ

Оксана ЛАБАЩУК

*Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
кафедра теорії літератури і порівняльного літературознавства,
вул. Кривоноса, 2, Тернопіль, Україна,
e-mail: Lagoshnyak@ukr.net*

Материнський меморат – розповіді матерів про їхній особистий досвід очікування, народження, плекання дитини – повинні стати об’єктом фольклорного дослідження, оскільки ці тексти є сучасними формами фольклорної творчості. За своїми жанровими ознаками (розмовний тип мовлення, слабка виділеність із мовленнєвого потоку, відсутність чіткої структурованості, закоріненість у міфологічний тип світогляду) розповіді матерів можна вважати окремим тематичним різновидом народної оповідної творчості.

Ключові слова: материнські меморати, інформативна функція, фольклорні оповідання, сучасні форми фольклору, жанр.

На початку XXI століття однією з найактуальніших проблем фольклористики стає доля традиційної народної культури. Науковцям усе частіше доводиться спостерігати, як тексти й обряди, які можна було зафіксувати у наших селах ще десять років тому, сьогодні поступово зникають. Закономірним видається припущення, що на зміну зникаючим фольклорним текстам повинні прийти нові форми народної творчості. Саме тому для фольклористів важливим завданням є як фіксація і вивчення усіх реліктових форм духовної культури, що збереглися до нашого часу, так і пошук тих потужних чинників, що сприяють виникненню і активному побутуванню нових фольклорних форм.

Як зазначає македонський дослідник Ілія Велев сучасний фольклор – “Це лише одна з можливих форм, у якій знаходить вираження нездоланна потреба маніфестації власних уподобань і переживань сучасності для майбутніх поколінь” [5, 99].

У статті ми спробуємо показати, що сучасні форми духовної культури українців так само повноправно виражаються у фольклорних текстах. Традиційні за структурою, ці тексти сьогодні наповнюються новим змістом, який відображає реалії сучасної доби. Одне із актуальних завдань сучасної української фольклористики – переглянути традиційні, усталені візії системи фольклору, залучити до наукового обігу корпус текстів, що досі не привертати належної уваги дослідників. Отже, проблема полягає передусім у розширенні поняття “поле дослідження”¹, яке, на нашу думку, є актуальним не лише для етнології, але й для фольклористики.

¹ Термін “поле дослідження” та сучасні проблеми його інтерпретації у етнології див.: Аксьонова Н. Наукова літня школа “Методи дослідження культур у гуманітарних науках: старе і нове “поле” дослідження” // НТЕ. – 2005. – № 3. – С. 123–126.

У теоретичних дослідженнях у галузі фольклористики (С. Неклюдов [17], К. Богданов [1]) стверджено, що на зміну традиційному фольклору (землеробська сільська культура) приходять урбаністична міська культура. Спостереження за динамікою фольклорних процесів на теренах Західної України змушує доволі обережно ставитися до твердження про однозначне домінування сучасних постфольклорних форм над традиційним фольклором. Ми маємо справу зі складним і динамічним процесом часткової еволюції традиційного фольклору, який потребує уважного і ґрунтовного вивчення. Зауважимо лише, що зміна хронотопу призводить не тільки до зміщення фольклоротворчих імпульсів із села у місто, але й до іншого осмислення часу. Час для селянина-землероба мислився як циклічний, пов'язаний із календарним роком. А тому основний акцент у обрядовому житті припадав на календарні свята. Зараз можемо спостерігати перенесення акцентів із циклу народного календаря на індивідуальний життєвий цикл окремої людини. З огляду на це увагу дослідників мала б привернути родинно-побутова обрядовість, як одна із “гарячих точок” сучасного культурного життя, де якраз сконцентровані фольклоротворчі імпульси.

У межах родинно-побутової обрядовості дослідницьку увагу привертає обрядовий та фольклорний комплекс, пов'язаний із народженням дитини. З огляду на певні обставини цей комплекс можна вважати найменш вивченим. Цієї сфери торкались у своїх дослідженнях передусім етнографи: Н. Гаврилук, О. Боряк, М. Маєрчик, С. Гвоздевич [2; 7; 14]. У традиційних етнографічних описах культури та побуту українського народу дослідники фіксували родильний обряд як складову родинно-побутової обрядовості [9; 10; 11; 12; 13; 19]. Проте у цих описах зазвичай подано лише зовнішні сторони обрядового дійства, різноманітні прикмети, магичні дії, традиції, пов'язані із практикою баби-повитухи. Фіксують етнографи і комплекс обрядодій, пов'язаний із соціалізацією новонародженого, причому особливо докладно описані хрестини.

Родильно-хрестильний обрядовий комплекс та фольклор із ним пов'язаний фольклористи вивчали лише принагідно. Уснопоетичні тексти, що репрезентують комунікацію матері і дитини традиційно потрапляли у рубрику дитячого фольклору, їх досліджували як фольклор дорослих для дітей. Саме тут фольклористика має найвагоміші здобутки. Особливо варто відзначити ґрунтовні роботи з дитячого фольклору Г. Довженок [8], а також праці молодшої київської дослідниці О. Марчун, які присвячені колисковим пісням [15].

Традиційна класифікація фольклору “розриває” цілісний за своєю природою об'єкт дослідження, що повинен охоплювати сферу материнства загалом. На нашу думку, доцільно було б запровадити у науковий обіг таке поняття, як материнський фольклор. Це поняття має охоплювати корпус текстів, що творять дорослі для комунікації із дитиною, систему магичних засобів, прикмет, повір'їв, пов'язаних зі сферою материнства, а також власне розповіді матерів, що відображають їхній досвід очікування–народження–плекання дитини, той нерозривний зв'язок, що існує між матір'ю та її дитиною протягом усього життя.

Нашу увагу привертають розповіді матерів – меморати – у яких передано особистий материнський досвід жінки, або ж подано материнські історії її найближчого оточення, тобто подруг, сестер, родичок, знайомих. Оскільки подібні тексти досі не були “полем дослідження” для фольклористики, насамперед потрібно з'ясувати, який статус вони мають до традиційних фольклорних жанрів. Очевидно, що досліджуваних тексти за своїми жанровими характеристиками тяжіють до неказкової прози. Із цим видом фольклорної творчості материнський меморат пов'язує прозова форма

виконання, відсутність чіткого і відтворюваного текстового оформлення, відображення міфологічного пласту світоглядних уявлень.

Дослідження питання специфіки усного побутування народної прози зараз набуло особливої актуальності у вітчизняній науці. Висвітленню багатьох аспектів цього питання присвячені ґрунтовні роботи О. Ю. Бріциної [3; 4]. Насамперед розглянемо, які концепції походження текстів неказкової прози характерні для сучасної української фольклористики. Порівнюючи особливості виконання казок і народних оповідань, С. В. Мишанич звертає увагу, що казки здебільшого відтворюють, запам'ятовують, а потім переказують уже готовий сюжет. У випадку народної прози виконавець “не одержує “в спадок” ні готового твору, як це маємо в пласті художньому, ні мотивів і сюжетів, як у легендах і переказах; він творить сюжети своїх оповідань на основі вироблених традицією мовленнєвих жанрів, кладучи в їх основу власний життєвий досвід, а отже, й досвід свого оточення, соціальної групи” [16, 110].

Диференціацію жанрів народної прози за ознакою характеру творення тексту та наявності/відсутності у ньому естетичного начала проводить В. І. Харитонова. Так традиційна форма народних уявлень, беручи свій початок у міфі, знаходить експліковане вираження у формі *повір'я*. На основі певного повір'я чи системи повір'їв у будь-який момент може виникати розповідь від першої особи – *меморат*. “Первісна інформація для слухачів народжується безпосередньо в процесі спілкування і формується за законами розмовної мови. Як правило, перша спроба викладу не приводить до чіткого оформлення тексту, оскільки він розсіюється у діалогічному мовленні співрозмовників. Однак тут вже формується ядро майбутньої оповіді, вона досить швидко кристалізується структурно, оскільки виконавець неодноразово переказує ті ж відомості іншим особам” [18, 40]. Характеризуючи особливості поезики згаданих творів дослідниця відзначає “наявність слабо розробленої сюжетної ситуації, втіленої на текстовому рівні у вільно-імпровізаційній словесно-фразовій формі” [18, 42]. Власне сюжет, а також елементи художності з'являються у текстах неказкової прози лише на рівні *фабулату*: “на зміну власне інформативному началу приходить естетико-розповідне” [18, 42].

На ідеї не “передавання”, а “творення” тексту в процесі виконання також наполягає О. Ю. Бріцина, звертаючи увагу, що українські оповідачі “визначають свою діяльність, вживаючи дієслово “складати” [4, 5].

Так, увиразнюється низка жанрових особливостей материнського мемората: наявність розповідного начала, відсутність чіткої структурованості тексту, слабка виділеність із потоку мовлення, домінування інформативної функції.

Симптоматично, що для фольклористичної науки було властиво звертати увагу лише на розповіді із чітко вираженою міфологічною або історичною основою [18, 41]. В останнє двадцятиліття у науковий обіг потрапили розповіді про переломні історико-соціальні події ХХ століття: спогади про Велику вітчизняну війну, голодомор, повстанський рух тощо.

Водночас у вітчизняній науці недостатню увагу приділено індивідуальним, особистим подіям у житті людини, які залишаються переломними і знаковими безвідносно до політичної ситуації. Саме до такого типу розповідей належать історії очікування-народження-плекання дитини. Недооцінка особистого порівняно зі суспільним, громадським нам бачиться як відлуння пропаганди і риторики радянської доби. Досить згадати хоча б сакраментальне: “Раньше думай о Родине, а потом о себе”.

Важливим формувальним чинником для текстів неказкової прози є міфологічна свідомість, яка ніби постійно підживлює фольклорну традицію, породжуючи усе нові й нові реальні і правдиві тексти про надзвичайні речі. Тут дозволимо собі зацитувати уже згаданого македонського дослідника фольклору І. Велева: “сучасний творчий процес залучає парафразовані міфологічні візії, міфо-алегоричні та символічні фольклорні абстракції до сучасного фольклору. У наш час сучасна колективна фантазія активізується, намагаючись містифікувати чи демістифікувати дилеми та турботи сучасної людини” [5, 99].

Ситуація, пов’язана із народженням дитини, зазнавала міфологізації і у традиційному фольклорі. Із дослідження Л. Н. Виноградової, яке присвячене народній демонології та міфо-ритуальній традиції слов’ян, дізнаємося, що на більшій частині слов’янської території побутувала віра у головний демонічний жіночий персонаж, який мав безпосередній стосунок до сфери дітонародження [6]. Цей персонаж отримував різні назви залежно від специфіки етнічної та регіональної традиції. Термін *русалка* характерний переважно для східнослов’янського ареалу, термін *богінка* для польського, *самодіва* та *віла* відповідно для болгарського та сербохорватського ареалів [6, 32]. Зокрема *русалки* пов’язують у народній традиції із душами людей, які померли до хрещення, *богінками* стають жінки, які померли під час пологів або у післяпологовий період, до церковного виводу [6, 40–41]. Серед фольклорних сюжетів неказкової прози, пов’язаних зі сферою материнства, які розробляють мотиви за участю згаданих персонажів, Л. Н. Виноградова виділяє такі: *Русалка* нагороджує жінку, яка прикрила фартухом її дитину, грається з дитиною, залишеною в полі [6, 55]; *Богінка* може підмінити людську дитину своєю; якщо таке “підмінча” бити, повертається і забирає його; викрадає дітей, перетворюючи їх у нечистих духів; гукає породіллю на ім’я, заманює її голосом, співом, поглядом, красивими предметами; заводить вагітних і породілль у гущавину лісу, де мучить та б’є їх; примушує викрадених жінок нянчити своїх дітей [6, 56]; *Самодіва* вигодує груддю юнака, наділяючи його силою [6, 56]; Функцією переслідування вагітних жінок наділена у болгарській фольклорній традиції *юда* (особливий різновид *самодіви*) [6, 51]; *Віла* доглядає дитину поки мати працює в полі, заміняє матір покинутій дитині [6, 56].

Під час експедиції 1988 року у с. Грушеве Тячівського району Закарпатської області ми натрапили на вірування у демонічну істоту *збігля*. У цю істоту, за віруваннями місцевих жінок, перетворюються недоношені або мертвонароджені діти. *Збігля* лякає живих людей, шкодить їм, робить усіякі капості.

Як бачимо, сфера дітонародження міфологізується у традиційній культурі, породжуючи численні фольклорні тексти. Материнство і в наш час залишається вагомою сакральною цінністю, займаючи чи не найвищий щабель у аксіологічній шкалі суспільних вартостей. Тому не видається дивним, що це та частина людського життя, у якій деміфологізація все ще не відбулася повною мірою; народження дитини досі підживлюється відповідними міфологічними віруваннями, а отже, продукуються фольклорні тексти, які репрезентують відповідні міфологічні уявлення.

У досліджуваній проблемі є ще один аспект. Він полягає у майже повній відсутності фіксації материнських меморатів фольклористикою XIX – початку XX століття. Справа, мабуть, у тім, що жінка, яка проходить обряд переходу у традиційній культурі є безсловесною, вона не має права на вербелізацію власного жіночого і

материнського досвіду¹, тому зафіксувати бачення подій з погляду жінки-матері дослідникам минулого не вдавалося. Сучасна культура частково знімає цю заборону: про це не будуть говорити з усіма і будь-коли, але близьким людям, подругам жінка розповість усе, що вона пережила і відчувала. Отож, уважний і чуйний збирач фольклору має можливість отримати доволі повну і вичерпну інформацію.

Часткове зняття табу на мовчання спостерігається на сучасному етапі і в традиційній культурі. Свідченням цього є публікація О. Кондратович, присвячена родильним звичаям Західного Полісся. Зокрема, у книзі міститься матеріал, який дає змогу побачити, що розповідь про народження дитини може функціонувати як сімейний наратив: “Наша мама розповідала, що шість днів ходила з переймами в поле за 3 км огортати картоплю. “Нагнусь на копанку, переважаю, коли пройдуть перейми: нема дитини – працюю далі”, – розповідала вона. І лише шостого дня повернулася з поля з сином” [11, 12]. Тут же натрапляємо на розповіді від першої особи: “Я свою Галю, (Настуню, Марійку) з поля в приполі принесла” [11, 12]. Аналіз характеру сучасного побутування подібних розповідей засвідчує, що переважна більшість текстів розповідається від першої особи. Сучасним жінкам важливо вербалізувати, омовити передусім свій особистий материнський досвід. На наш погляд, прагматична функція материнських меморатів подібна до функції голосинь. Для молодих матерів спільне повторне переживання найдраматичнішого і найважчого періоду свого життя – виношування, народження і догляду за немовлям – має значення психологічної підтримки. Жінка усвідомлює, що не лише вона пережила подібне, що її материнський досвід – частина вічного коловороту життя, а вона також долучена до цієї вагомій події.

Характерно, що подібна вербальна поведінка властива навіть для тих жінок, які за характером своєї роботи мають стосунок до народження дітей: лікарів-гінекологів, акушерів тощо. Поряд із випадками, траплялися у їхній медичній практиці, завжди знайдеться місце для розповіді про власні переживання і відчуття. “Я як першу малу родила, була вже не юна дівчина, вже медінститут закінчила, і на родах бувала... Але як принесли мені мою малу, то в мене було таке відчуття, що то частина мене самої коло мене лежить: моя рука чи мій бік” [AA–5]².

Самими лише розповідями про пологи не вичерпується жанровий склад материнських меморатів. Спробуємо розглянути основні сюжетні блоки таких розповідей, а також проілюструвати їх конкретними текстами:

– **розповіді про вагітність.** Для традиційної культури, як уже зазначалося, властиво сприймати вагітну жінку, як істоту, що надзвичайно близько підійшла до межі між життям і смертю. А такий статус наділяв її здатністю бачити віщі сні, передбачати майбутнє. Доволі стійким і розповсюдженим у сучасній материнській субкультурі є повір’я про те, що бачити уві сні живу рибу, або ж ловити її руками означає вагітність. Це повір’я зафіксовано нами у численних материнських наративах: “Особисто я знаю, що іноді сниться сон, який віщує, що жінка вагітна. Я знаю, що я ловила руками рибу і таки піймала, це за першою дитиною, а за другою – це я просто інтуїтивно відчувала” [AA, 31]. Серед наративів цієї групи наявні

¹ Чи не з ритуальною “інакшістю” жінки, майже постійним перебуванням жінки репродуктивного віку в ситуації *ritas de passage* пояснюється відзначена феміністичною критикою культурна мовчанка жінок, невміння омовити свій особливий, специфічно жіночий досвід, специфічно жіночий погляд на світ. Див.: Агєєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму. – К.: Факт, 2003.

² (AA) – архів автора.

розповіді про різноманітні регламентації і заборони, яких повинна дотримуватися жінка в період вагітності та про наслідки порушення цих табу: “Не можна дивитись на всяких убогих, потворних людей. Не дай Боже, щоб дитина такою не була. В мене (як була вагітна. – *О. Л.*) ми ходили на дачу повз інтернат цих слабоумних дітей. Свекруха: “Так! Ніна відвернулася в іншу сторону!” <...> Коли злякаєшся, не можна хапати себе за щось, особливо за обличчя. В нас в команді був Коля Р., то він розказував, що в них в селі жінка вагітна злякалася миші і за руку себе схопила, то в дитини на руці така мишка, навіть хвостик є. Я б ніколи не повірила, але так є <...> Це свекруха мені теж говорила: “Ти дивись, себе за обличчя не вхопи!” [АА, 2].

Нового осмислення потребують тексти про специфіку спілкування матері зі своєю ще ненародженою дитиною, про зміну світосприйняття та світовідчуття вагітної жінки.

– **розповіді про пологи.** Подібні тексти, наскільки нам відомо, не фіксували і не досліджували фольклористи. Цей жанр вперше виділила російська дослідниця Є. Белоусова, яка вважає його “високим жанром фольклору” [1], що описує героїчні і найбільш значущі події в житті сучасної жінки. Такі розповіді, на думку дослідниці, можна вважати одним із найцікавіших явищ міського фольклору, оскільки він відображає сферу культурних уявлень наших сучасників і “...є надзвичайно зручним об’єктом для реконструкції міфологічних елементів, які існують у свідомості сучасного жителя міста...” [1].

– **розповіді про свою дитину.** Ця сюжетна група найяскравіше представлена текстами, які можна було б назвати “героїчне дитинство”. Дитина у таких розповідях зображена гіперболізовано великою, здоровою, вона дуже багата, їсть, п’є, голосно кричить, якщо таку дитину кладуть у поліклініці на вагу, то вагу обов’язково зашкалює, тобто ця дитина має типові риси такого собі “раблезіанського немовляти”. Якщо ж життєва історія унеможливує подібну типізацію, матимемо справу з історією про “героїчне материнство”, про тяготи і випробовування, які довелося здолати матері, щоб довести своє дитя до пуття.

Одним із сучасних материнських нарративів, які широко представлені у традиційному фольклорі, є розповіді про долю новонародженого, про “чудесне зцілення”. Мотив “чудесного зцілення” може реалізуватися у текстах, які розповідають про одужання дитини, про чудесного лікаря, про прощу по святих місцях, а також у нарративах про вагітність та народження дитини після довгих років безпліддя. Побувають у сучасному фольклорі і тексти, у яких розповідається про зурочення жінки, після чого вона не може завагітніти чи виносити дитину: “ Ми з чоловіком жили в бараці, де, крім нас жили ще три сім’ї, всі вони були з Хорватії. І зовнішнім видом, і своїми повадками ці люди дуже подібні на циган, та це не було б таке страшне, коли б вони не були завидними і недоброзичливими. Одного разу я посварилася з одною жінкою – хорваткою, зробила їй зауваження, що її діти (а їх в неї було шестеро) погано себе ведуть. “Народи своїх, тоді і будеш їм вказувати, що робити, а що ні, – зі злістю відповіла жінка, – а моїх дітей не зачіпай, знайшлася вихователька”. Я не стрималася і відповіла: “Будьте впевнені, що мої діти будуть більш виховані. Я про це подбаю”. І тоді я почувала: “Ти подумай спочатку про те, щоб хоча б одне родити, а потім хвалися. Розумна дуже, буде тобі горе від твого розуму, це я тобі гарантую”. Скоро я дізналася, що вагітна. Але на п’ятому місяці плід

завмер. Друга вагітність теж була невдалою – дитина прожила лише сутки. Кожний раз, вертаючись з лікарні, я бачила посмішку хорватки” [АА, 35]¹.

Особливого драматизму сповнені наративи, у яких йдеться про важку хворобу чи навіть смерть дитини: “Я тільки дуже відчувала, от коли в мене дитина мала померти. <...> Я засипаю, мені сниться сон, що я перу лахи. Перу лахи. Перу і тут вдруг дивлюся в пральній машинці, в центрифугі – моя дитина! Розумієш, що я, ніби я... Чи вона сама впала, чи я її кинула, чи я не знаю. І тут вдруг – і вона так швидко крутиться, і я не можу її вже звідти злапати. Я з ужасом так от, знаєш. От так. І в моменті я пробудилася. Я пробудилася, за хвилини може три, чи п’ять чи може десять хвилин – дзвінок в двері. Я відкриваю двері – і поліцай стоїть. І каже: “Вас срочно викликають в лікарню”. <...> Я кажу: “А що сталося?”. А він каже: “Погані справи. Нам передали, що у вас дитина померла”. <...> Ну той сон! Я певно вмирати буду, я не забуду такого ніколи. Що іменно в той самий період, розумієш, мама відчуває” [АА, 4].

Отож, материнство, як індивідуальна й унікальна подія в житті жінки, набуває особливого інтересу для дослідника. Уперше предметом уваги повинні стати індивідуальні переживання і відчуття жінки – учасниці ритуалу і носія сакральної інформації про материнство. Ракурс бачення подій повинен змінитися – не з погляду “об’єктивного” дослідника, а з погляду носіїв певного типу культури.

За своїми жанровими ознаками (розмовний тип мовлення, слабка виділеність із мовленнєвого потоку, відсутність чіткої структурованості, закоріненість у міфологічний тип світогляду, домінування інформативної функції) розповіді матерів можна вважати окремим тематичним різновидом народної оповідної творчості.

1. *Богданов К. А.* Повседневность и мифология. Исследования по семиотике фольклорной действительности. – СПб.: “Искусство”, 2001.
2. *Боряк О. О.* З рукописних фондів ІМФЕ: матеріали до “жіночих студій” у польових записах Людмили Шевченко // Архиви України – К., 2001. – № 1–2.
3. *Бріцина О. Ю.* Текстологічні аспекти вивчення прозової традиції фольклорного осередку // Бріцина О., Головаха І. Прозовий фольклор села Плоске на Чернігівщині: Тексти та розвідки. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2004. – С. 38–57.
4. *Бріцина О. Ю.* Українська усна традиційна проза: питання текстології і виконавства. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2006.
5. *Велев І.* Фольклор і фольклористика – традиція чи сучасність // НТЕ. – 2006. – № 3. – С. 88.
6. *Виноградова Л. Н.* Народная демонология и мифо-ритуальная традиция славян. – М.: Индрик, 2000.
7. *Гаврилюк Н. К.* Картографирование явлений народной культуры (по материалам родильной обрядности украинцев). – К., 1981.
8. *Дитячі пісні та речитативи / Упоряд.: Г. В. Довженок, К. М. Луганська.* – К.: Наук. думка, 1991.

¹ Цей текст записала на моє прохання студентка-заочниця. У ньому ведеться розповідь від першої особи, хоча насправді жінка розповідає історію не про себе, а про свою подругу. Це чітко видно по структурі розповіді, логічності і зв’язності самого тексту.

9. *Зеленин Д. К.* Восточнославянская этнография. – М.: Наука, 1991.
10. *Кайндль Р. Ф.* Гуцули: їх життя, звичаї та народні перекази. – Чернівці: Молодий буковинець, 2000.
11. *Кондратович О. П.* Народини, або Дарована Богом свіча: родильні звичаї Західного Полісся. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2004.
12. *Кузеля З.* Дитина в звичаях і віруваннях українського народу // Матеріали до україно-руської етнології. – Т. VIII. – Львів, 1906.
13. *Кузеля З.* Дитина в звичаях і віруваннях українського народу // Матеріали до україно-руської етнології. – Том IX. – Львів, 1907.
14. *Маєрчик М.* Ритуали родинного циклу крізь призму моделі переходу // Студії з інтегральної культурології. Ритуал. – № 2. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – С. 32–55.
15. *Марчун О.* Питання комплексного аналізу українських колісанок (попередні результати дослідження) // НТЕ. – 2005. – № 2. – С. 97–102.
16. *Мишанич С. В.* Усні народні оповідання: Питання поетики. – Наук. думка, 1986.
17. *Неклюдов С. Ю.* Несколько слов о постфольклоре // <http://www.ruthenia.ru/folklore/postfolk.htm>
18. *Харитонова В. І.* До питання про специфіку продукування і побутування неказкової прози у слов'янській фольклорній традиції // Проблеми слов'язнавства. – Львів: Світ, 1990. – Вип. 41. – С. 38–46.
19. *Ящуржинский Х.* Поверья и обрядности родин и крестин // Киевская старина. – 1893. – С. 74–83.

MOTHER'S MEMORATES AS THE THEMATIC VARIANTS OF FOLKLORE STORIES

Oksana LABASHCHUK

*Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University in Ternopil',
Theory of Literature and Comparative Literary Studies Department,
2, Kryvonis st., Ternopil', Ukraine,
e-mail: Lagoshnyak@ukr.net*

The mothers memorats – the tales of mothers about their own experience of waiting, bearing and nursing of the child – must become the object of folklore research, so far as these texts present modern forms of folklore creative work. According to its genre peculiarities: spoken language, weak distinction from the flow of speech, absence of the precise structure, deep-rootedness in the mythological type of world outlook, domination of the informative function. We suppose mother's memoraths to be a separate thematical kind of folklore stories.

Key words: the mothers memorates, informative function, folklore stories, modern forms of folklore, genre.

Стаття надійшла до редколегії 08.05.2007
Прийнята до друку 20.05.2007